

УДК [061.2:334.712](477.83/.86)"19":930.2
DOI <https://doi.org/10.15407/nz2021.04.929>

РОЛЬ «ЛІГИ ПРОМИСЛОВОЇ ДОПОМОГИ» У РОЗВИТКУ ЛОКАЛЬНИХ ПРОМИСЛІВ ГАЛИЧИНИ ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Олена КОЗАКЕВИЧ
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8742-4337>
кандидатка мистецтвознавства,
наукова співробітниця,
Інститут народознавства НАН України,
відділ народного мистецтва,
проспект Свободи, 15, 79000, м. Львів, Україна,
e-mail: kozakevych.olena@gmail.com

Висвітлено значення «Ліги Промислової Допомоги» у розвитку локальних промислів та ремесел Галичини початку ХХ століття. Окреслено основні передумови її створення, ключові напрямки функціонування, статутні зобов'язання. З'ясовано, що одна з передумов заснування організації — незадовільний стан місцевого виробництва, спричинений імпорт закордонних, головню «пруських» товарів, та відсутність фахових ремісничих сил в регіоні.

Актуальність статті зумовлена необхідністю вивчення діяльності «Ліги Промислової Допомоги» як однієї з провідних та дієвих галицьких інституцій окресленого періоду.

Новизна публікації — введення у науковий обіг нових матеріалів про діяльність «Ліги Промислової Допомоги».

Мета — окреслити основні напрямки функціонування цієї організації в Галичині та її значення в контексті соціокультурних чинників початку ХХ століття.

Об'єкт дослідження — діяльність «Ліги Промислової Допомоги», *предмет* — розвиток промислів та ремесел в Галичині кінця ХІХ — початку ХХ століття. *Методологічною* основою статті є принцип історизму та системності. Застосовано методи аналізу, статистики, узагальнення.

Джерельна база — літературні, архівні документи, звіти, періодика, фотоматеріали з фондів науково-дослідних інституцій України та Польщі.

Ключові слова: «Ліга Промислової Допомоги», Галичина, промисел, ремесла, локальна продукція, виставки, експорт, осередки.

Olena KOZAKEVYCH
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8742-4337>
candidate of arts (Ph. D),
researcher,
Ethnology Institute of NAS of Ukraine,
Folk Art Department,
15, Svobody Avenue, 79000, Lviv, Ukraine,
e-mail: kozakevych.olena@gmail.com

THE ROLE OF «THE INDUSTRIAL AID LEAGUE» IN THE DEVELOPMENT OF LOCAL CRAFT IN HALYCHYNA (GALICIA) IN THE EARLY XX CENTURY

Introduction. In the paper, the importance of «The Industrial Aid League» in a development of Galician folk arts and crafts in the early XX century is considered. The main prerequisites for its formation, key areas of function, statutory obligations are outlined. The creation of the organization was due to the urgent need for support and development of the Galician producer and the importance of local products. During the Fair of Regional Products in Lviv (1904) «The Industrial Aid League» was officially approved with the initiative and facilitate of industrialists, patrons, artisans and the public. The activity of «The Industrial Aid League» was extremely effective, especially before World War I: exhibitions, the revival of homespun crafts, the export of local goods, the professional education. However, the significance and effective results of «The Industrial Aid League» remained out of the attention of Ukrainian researchers, which emphasizes *the relevance* of the article.

The paper aim — to outline main activities of «The Industrial Aid League» in the context of the craft development in Halychyna (Galicia) in the early XX century.

The novelty of the publication lies in the introduction into scientific circulation the information about the activities of the «The Industrial Aid League» and its significance for the Galician industry of the first third of the XX century. It was found that in the early XX century «The Industrial Aid League» was a leader in the promotion and development of local crafts and in Halychyna (Galicia). Thanks to its activity, the products of Galician manufacturers became known and were in demand not only in the region but also abroad. The main function directions of the organization are identified as well as its leading centers are clarified. This data are published for the first time.

The research object is the activities of «The Industrial Aid League», and the subject is the development of folk arts and crafts in Halychyna (Galicia) in the late of XIX — early XX centuries. The paper methodological basis is the principle of historicism.

The paper source base consists of archival documents, reports, periodicals, photographs from the funds of research institutions of Ukraine and Poland.

Keywords: «The Industrial Aid League», Halychyna (Galicia), craft, folk arts, local products, exhibitions, export, centers.

Вступ. Наприкінці XIX ст. в Галичині актуалізується питання розвитку локальних промислів та ремесел, що було зумовлено низкою чинників. Багаторічна аграрна домінація в регіоні абсолютно не сприяла поступу місцевого продуцента, а левова частка товару, який продавали в магазинах, — привізний і почасти не кращої якості, — створювала суттєву конкуренцію тутешнім ремісникам та підприємцям. Вироби селянського (домашнього) промислу найчастіше забезпечували лише потреби родини, і лише в окремих варіантах набували потужнішого розвитку, — як осередок. Утім, для створення, розвою і промоції власної продукції галицький селянин не мав відповідних знань ані щодо удосконалення технологічного устаткування, ані щодо способів розширення ринку збуту та попиту на продукцію чи асортимент поза межами місцевості проживання. Низький рівень фахової освіти, а в окремих галузях — і цілковита її відсутність, теж гальмували поступ у цьому напрямку. Не набагато краща ситуація була й у виробників, які функціонували у містах і містечках Галичини: спроби окремих підприємців та фірм вийти на закордонний ринок не досягали належного успіху. Таке становище жодним чином не влаштовувало представників галицького бізнесу, які шукали різноманітних шляхів дієвого вирішення цієї проблеми. Створювалися товариства, спілки, які хоча дещо різнилися за напрямками діяльності та результативністю, однак завжди були скеровані на розвиток локальних промислів та ремесел. Утім такий незначний поступ не міг потужно протидіяти імпорту, конкурувати з експансією іноземних товарів, створювати осередки галицької продукції та підтримувати місцевого виробника. Це потребувало консолідації зусиль і співпраці широкого кола громадськості. Власне з цією метою у 1904 р. у Львові офіційно було затверджено «Лігу Промислової Допомоги» («*Liga Pomocy Przemysłowej*»). Далі — ЛПД, Ліга ПД). «Ліга ПД» об'єднала меценатів, промисловців, фабрикантів, ремісників з усієї Галичини періоду Габсбурзької монархії, що уможливило до I Світової війни стати провідною інституцією не тільки в регіоні, а й поза його межами.

Актуальність статті полягає у вивченні діяльності товариств та організацій в Галичині кінця XIX — початку XX ст., у контексті якого досліджується «Ліга Промислової Допомоги». Наукова

розвідка має на меті продемонструвати дієві результати співпраці українських і польських ремісників та підприємців, що підняло рівень галицького промислу та вивело його на закордонні ринки.

Новизна публікації — введення у науковий обіг нових відомостей щодо діяльності «Ліги Промислової Допомоги», а саме — її роль і значення у розвитку локальних промислів та ремесел у Галичині початку XX ст. З'ясовано основні напрямки функціонування та визначено провідні осередки, дані про які публікуються вперше.

Джерельна база для написання статі — література, в якій різноаспектно висвітлено та певною мірою інтерпретовано тематику дослідження. Важливими є архівні документи, звіти, періодика, фотоматеріали з фондів науково-дослідних інституцій України та Польщі.

Стан проблеми дослідження. «Ліга Промислової Допомоги» в наукових працях представлена доволі опосередковано. Більш ґрунтовно діяльність «Ліги ПД» вивчали польські дослідники, однак головню в контексті інших тем. Українські ж автори у своїх працях зазначають лише факт діяльності цієї інституції. Винятком можна вважати польськомовну статтю львівського науковця Олега Руденка про організацію та проведення Літургійної (Костельної) Виставки у Львові 1909 р. за сприяння і участі «Ліги Промислової Допомоги» (2007) [1]. Зофія Беньковска-Костка в загальних рисах охарактеризувала важливість та основні події під час рільничо-промислової виставки в Ярославі 1908 р. (2008) [2]. Передумови створення та організацію рільничо-промислової виставки в Вадовицях 1907 р. з ініціативи «Ліги ПД» проаналізував Конрад Меус (2011) [3]. Питання розвитку окремих галузей промисловості, в яких була активно задіяна «Ліга ПД», розглянув Томаш Філозоф (2013) [4], (2014) [5]. Даріуш Крук розглянув «Лігу Промислової Допомоги» у контексті економічного розвитку Галичини часів автономії — як важливу регіональну інституцію (2015) [6]. Значення «Ліги ПД» у розвитку промисловості Галичини опрацював Томаш Карголь (2010) [7]. Участь жінок у справах промислу в Галичині на основі «Промислово-торгівельного довідника» проаналізував Щепан Козак (2014) [8].

Низку публікацій, у яких окреслено передумови створення «Ліги ПД», проаналізовано основні

напрями функціонування, статуту, окремі важливі події опублікувала авторка цієї статті (2012) [9], (2012) [10], (2013) [11], (2016) [12], (2016) [13], (2018) [14], (2018) [15], (2020) [16], (2020) [17], (2021) [18].

Основна частина. Офіційному відкриттю «Ліги Промислової Допомоги» (липень, 1904) передували позитивні дії низки промислових об'єднань та товариств, частина з яких інтегрувалася у новостворену організацію, окремі ж продовжували свою діяльність у співпраці ((«Центральний Союз галицького фабричного промислу» (*Centralny Związek galicyjskiego przemysłu fabrycznego*)) [19], який відіграв провідну роль у розвитку промислу в Галичині кінця ХІХ — поч. ХХ ст.; «Бюро реклами і пропагування збуту крайових виробів» (*Biuro reklamy i propagandy na rzecz wyrobów przemysłu krajowego*), «Товариство «Промислової Допомоги» (*Towarzystwo «Pomoc Przemysłowa»*), «Крайовий Промисловий Союз» (*Krajowy Związek przemysłowy*), «Крайова Комісія для промислових справ» (*Krajowa Komisja dla spraw przemysłowych*), «Банк Крайовий» (*Bank Krajowy*), «Галицька Ощадна Каса» (*Galicyjska Kasa Oszczędności*)) та інші [20].

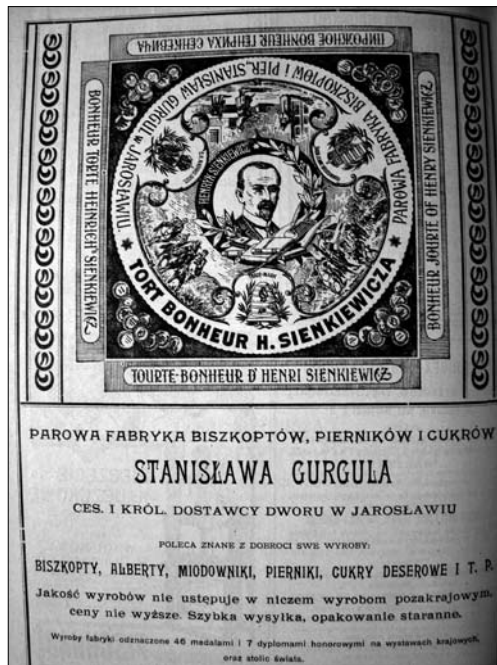
«Ліга Промислової Допомоги» бере початок від Товариства «Стоварищення жінок Промислової Допомоги» (*Stowarzyszenie kobiet Pomoc przemysłowa*) [21], а перші розмісли про створення такої організації виносили на обговорення у вузькому колі односторонців ще у 1902 р. В архівних документах віднайдено первинну дату попередньої реєстрації «Ліги ПД»: 18 листопада 1903 р. — з головним правлінням у Львові (головне Бюро), з власним будинком по вул. Панській, 11, та філією у Кракові [11]. Утім, в окремих сучасних публікаціях дослідники вказують різне датування (1904, 1905) [23], що пов'язано з некоректним трактуванням низки дат (Ярмарок Крайових виробів, офіційна реєстрація, прийняття статуту). З метою пропагування та підтримки галицького продуцента 1904 р. у Львові на Стрийському пагорбі організовано Ярмарок Крайових виробів (*Jarmark wyrobów krajowych*) (15.06.—15.07.1904) [23] під протекторатом графині Потоцької (*JW.Namiestnikowej hr. Potockiej*), маршалка Бадені (*JE Marszałka krajowego St. hr. Badeniego*) і князя Андрія Любомирського (*JO ks. Andrzeja Lubomirskiego*) [24] (Іл.1). Знаковим він став ще

Іл. 1. Князь Андрій Любомирський — один з ініціаторів та засновників «Ліги Промислової Допомоги» та її пресекретар. Джерело: Sprawozdanie z działalności Ligi Pomocy Przemysłowej za czas od 1/1.1910 do 30/6.1911, t. j. za siódmy rok istnienia, 1911, Lwów

й тому, що майже десятиліття — від проведення славнозвісної Загальної Крайової виставки 1894 р. (*Powszechna Wystawa Krajowa we Lwowie*) — в Галичині, та й у Львові зокрема, не відбувалося жодних подібних імпрез. Під час Ярмарку відкрився І Крайовий з'їзд делегатів Товариств «Промислової Допомоги». Упродовж 2—4 липня 1904 р. у Львівській ратуші учасниками з'їзду було ухвалено офіційно зреалізувати проект організації, яка б розвивала і пропагувала місцевий промисел та торгівлю у регіоні й за кордоном, — створити «Лігу Промислової Допомоги» [25].

Відтоді і до початку І Світової війни «Ліга ПД» стала одним із тих рушіїв місцевого промислу, що уможливив підняти Галичину на високий щабель господарського та економічного розвитку і зробити конкурентоспроможною на зарубіжних ринках. Діяльність Ліги поширювалася на всю Галичину з Великим Краківським Князівством, зокрема на місто Гданськ [26]. Упродовж багаторічного функціонування діяльність «Ліги Промислової Допомоги», Товариств «Промислової Допомоги» і споріднених товариств керувалася відповідними статутами, які дещо змінювалися згідно з вимогами часу й економічними, політичними та соціокультурними реаліа-

Іл. 2. Реклама парової фабрики бісквітів, пряників і солодоців Станіслава Гургула в Ярославі, 1906. Джерело: Skorowidz przemysłowo-handlowy królestwa Galicji, 1906, Lwów

Іл. 3. Скульптурна майстерня Юзефа Ашкляраба, Верхне Кросценко, 1906. Джерело: Skorowidz przemysłowo-handlowy królestwa Galicji, 1906, Lwów

ми, однак і надалі залишалися основним регуляторним документом.

Роботу організації розподілено на чотири основних відділи, від яких утворювалися і похідні на-

прямки, що значно урізноманітнювало її діяльність, а саме: агітаційний, виховний, дидактичний та кредитний. Основна мета агітаційного — привернути увагу до місцевого промислу, його потенціалу, зацікавити створенням і розвитком підприємництва, повернути віру у власні виробничі сили та спроможність продукувати якісний товар (Іл.2; Іл.3). Однією з найрезультативніших стала Пересувна Виставка (*Wystawa Ruchoma*) — надзвичайно новаторський та дієвий засіб реклами й агітації розвитку місцевого промислу в Галичині поч. ХХ ст. Урочиста презентація Пересувної Виставки відбулася 18 вересня 1904 р. у приміщенні Промислового музею у Львові (тривала 2 дні). Наступні — в Міському казино під час «Апрелісового вечора» (01.04.1905) та в залах Магістрату з нагоди окружного З'їзду делегатів «Рільничих кіл» (01.06.1905). В будівлі львівського Сейму (3—6.11.1905) Пересувну Виставку відвідало 105 послів Сейму та членів «Польського кола», кількадесят представників преси.

Утім, незважаючи на новаторську і прогресивну ідею, перші кроки пропагування Пересувної Виставки були складними, оскільки місцеві виробники та населення не зовсім розуміли її значення і ролі, були доволі інертними й безініціативними. Все трималося головно на ентузіазмі організаторів. Попервах на лекції, які супроводжували Виставку, для візуалізації теоретичного матеріалу директор «Ліги ПД» Юзеф Ольшевський возив у ручній валізі зразки виробів місцевого промислу, щоб привернути увагу локальних продуцентів, а особливо — молоді. Спершу це було всього-навсього кілька пачок сірників і свічок місцевого виготовлення та декілька яворівських іграшок. Однак з часом асортимент поступово розширювався: для перевезення зразків фабричної, ремісничої і домашньої продукції вже потребували понад десяток дорожніх куфрів. Під час проведення Пересувної Виставки відвідувачі отримували максимум інформації власне про локальну продукцію, виробників, а також мали змогу долучитися до промоції цих товарів та заохочення інших осіб їх придбати. Активну участь у пропагуванні Виставки брало духовенство обох віросповідань (католицького і православного. — О. К.), оголошуючи про Пересувну Виставку під час проповідей з амвону та про її важливість. Сільське населення завжди з захопленням вітало учасників Виставки і високо оцінювало ре-

зультати їхньої праці. Часто місцеві жителі безкоштовно допомагали підводами розвозити виставкові експонати до місця постою. У такий спосіб мешканці сіл долучалися до акцій «Ліги ПД», поступово вчилися розуміти їхню потребу [18; 16].

За перше десятиліття діяльності «Ліги Промислової Допомоги» та Пересувної Виставки щороку відбувалося понад 60 її постоїв у містах, містечках і навіть у віддалених селах Галичини. Упродовж 10 років (до I Світової війни) Виставка налічувала 629 постоїв у понад 500 місцевостях, що мало велике значення та дало відповідні плоди для місцевого промислу (Іл.4).

Пересувна Виставка супроводжувалася низкою лекцій, які безкоштовно відвідували і фахівці, і молодь, і малозабезпечені мешканці. Важливо зазначити, що рескриптом від 16 січня 1909 р. Л. 1917, оголошеному в «Урядовому Щоденнику» («*Dziennik Urzędowy*»), Шкільна Крайова рада дозволила «Лізі Промислової Допомоги» на постійно влаштувати локації Пересувної Виставки та промислових віче в будівлях і приміщеннях шкіл цілого регіону, втім, з однією умовою: не порушувати звичний процес навчання. Однак дирекція шкіл завжди офіційно звільняла учнів від занять для перегляду Виставки та прослуховування лекцій, а вчителі спеціально приводили учнів цілими класами [27].

Тематика рефератів охоплювала відомості про географію регіону, популярні технології, товарознавство, а насамперед акцентування уваги на реаліях господарського життя і практичне значення промислово-торгівельного фаху, що було особливо актуальним на той час. Майже завжди з Виставкою поєднували промислові віче, під час яких обговорювали стан місцевого промислу, визначали ключові проблеми чи, навпаки, акцентували на поступі та позитивних змінах. Теоретичні виклади ілюстрували світлинами, фаховою літературою. Важливе видання «Ліги Промислової Допомоги» — Промислово-торгівельний довідник (1906, 1912) (*Skorowidz przemysłowo-handlowy*), в якому було подано інформацію про владні структури, підприємців, купців, максимально зібрану з усієї Галичини та укладену тематично чи за абеткою. Фінансові витрати на друк були доволі великі, оскільки не було жодних субвенцій, окрім самофінансування коштами «Ліги ПД». Це ще раз підтвердило дискусійне питання щодо необхіднос-

Іл. 4. Посвячення Вагону Пересувної Виставки. Джерело: Sprawozdanie «Ligi Pomocy przemysłowej» za czas od 1. lipca 1911 do 31. grudnia 1914. i przegląd działalności za czas 10-lecia. Lwów, 1914. S. 134

Іл. 5. Поїздка «Ліги Промислової Допомоги» на Виставку до Ченстохови (10.09.1909). Учасники поїдки на Львівському дворі перед від'їздом. Джерело: Sprawozdanie z działalności Ligi Pomocy przemysłowej za czas od 15. sierpnia 1908, do 31. grudnia 1909. t. j. za szesty rok istnienia. Lwów, 1910. S. 304

ті грошової підтримки діяльності організації за посередництва державних органів влади [27].

Ще один засіб залучення промисловців, консументів та молоді до пропагування і розвитку місцевих промислів — колективне відвідування Пересувної Виставки та фахових виставок, а також відвідування галицьких підприємств та почасті закордонних. Власне налагодження контактів з іноземними фірмами було пріоритетом: це уможливило б вивести місцеву продукцію на світовий ринок, що значно посприяло б піднесенню і промислу, і виробника в Галичині. На поч. ХХ ст. «Ліга Промислової Допомоги» брала участь у низці виставок у Відні, Гаазі, Берліні, Празі, Ченстохові, Кембриджі, Києві, Одесі [28] (Іл.5).

Іл. 6. Підготовка нитяних гудзиків і металевих кілець для постачання до сільських майстерень. Джерело: Sprawozdanie z działalności «Ligi Pomocy Przemysłowej» za czas od 1. stycznia 1910 do 30. czerwca 1911 t. j. za siódmy rok istnienia, Lwów, 1911, S. 57

До сталих виставкових інституцій «Ліги Промислової Допомоги» належав Експортний музей, створений у Львові в листопаді 1911 р., де було представлено вироби ремісничої і промислово-домашньої продукції. Матеріальну підтримку музей отримував від Австрійського Міністерства торгівлі. Діяльність Музею полягала головню в налагодженні торгівельних зв'язків із закордоном, передовсім з'ясовувалися можливості експорту домашнього промислу. Увагу акцентували на двох напрямках: зразках продукції місцевого виробництва, які вже мали попит за кордоном, та імпортних зразках, що могли слугувати взірцями для виробництва «на місці» у значно дешевшому варіанті. Експортні зв'язки було налагоджено з Німеччиною, Австрією, Грецією, Туреччиною, Англією, Францією, Італією, країнами Балкан, Америкою, Бразилією, Швейцарією, Африкою та ін. [9; 11; 16; 18].

Одне з важливих досягнень «Ліги Промислової Допомоги» — створення та реєстрація власного Торгового знака (*Marka Ochronna*) з метою відстежувати і боротися з псевдомаркуванням товару, виготовленого за кордоном, а представленого як локальний, на кшталт «Виріб місцевий», «Наш виріб», «Олівець польський», що вводило в оману місцевого споживача [14; 15]. Після детального вивчення автентичності цим знаком маркували продукцію місцевого виробництва. Яскравим взірцем важливості і дієвості використання Торгового знака для захисту комерційних інтересів місцевого виробника став

приклад із зошитами. На них був напис «Виріб крайовий», однак виготовляли їх на паперових фабриках Відня, експортували в Галичину і продавали як товар галицького продуцента. З цього приводу на «Лігу Промислової Допомоги» у Відні подано позов, однак результату це не дало, а навпаки, Торговий знак став більш відомим та витребуваним. Це було завданням агітаційної секції — ознайомлювати спільноту з такими зловживаннями через певні циркуляри та громадськість. Імена підприємців, які продовжували підтримувати «псевдомісцевий» бізнес, радили фіксувати і надавати до Бюро «Ліги Промислової Допомоги». Натомість завдання членів Товариства — знайти широкі верстви населення з правдивими ознаками місцевих виробів, особливо з тими, які належать до Торгового знаку «Ліги Промислової Допомоги». Тож для вирішення цієї проблеми на державному рівні власне і було зареєстровано Крайовий Торговий знак «Ліги Промислової Допомоги», яким після детального вивчення автентичності виробу маркували продукцію крайового виробництва [27; 28] (Іл.6).

Доволі цікавим, новаторським та експериментальним стало відкриття наукового кінотеатру «Світовид» («*Światowid*») у Львові (вул. Панська, 11)¹: подібні такі заклади вже існували за кордоном. Основна мета кіно — позитивний вплив на моральне й психологічне життя шкільної та ремісничої молоді, різних верств суспільства зокрема. Після отримання ліцензії на випробувальний термін 26 вересня 1913 р. розпочато демонстрацію фільмів про природу, промисел, ремесла, а також про історію Польщі. Перед кожним таким показом фахівці певних галузей вивчали та збирали відповідну інформацію для пояснення зображення, під час показу звертали увагу на ключові моменти. Проголошено реферати, до прикладу, про ксьондза Юзефа Понятовського, «Відзначення урочистостей річниці останнього збройного повстання 1863 р.», «Відкриття пам'ятника Смольки» та ін. За кілька місяців (вересень-грудень 1913 р.) у кінотеатрі «Світовид» показали фільми (понад 180) з різних сфер. Наприклад, промислова: виробництво макаронів, текстильний промисел у Франції, бавовняний промисел, шкура вужа як промислова сировина, гончарство в Тунісі, виготовлення фаянсу, добуван-

¹ Тепер — частина вул. І. Франка.

ня перлів, випікання бісквітів, промисел страусового пір'я; природнича і наукова — типи мешканців Малаги, з життя равликів, спостереження за мухами, дикі тварини пустелі, підживлення рододендронів, паризький ботанічний сад; туризм — Венеція, подорож Дунаєм на кораблі, зима в горах, Галичина; спорт і військове навчання: з життя німецьких скаутів, сербська армія, подорож аеропланом, спорт в Америці; драми — Орлеанська Діва, Христорфор Колумб та серії різних за тематикою фільмів. Однак кінотеатр проіснував недовго: на відміну від інших аналогічних закладів, після I Світової війни він не відновив своєї роботи.

«Ліга Промислової Допомоги» у співпраці з фірмою *Pathe Frère*, яка мала відзняти фільм про Галичину, заохочувала регіональних власників фабрик надавати інформацію про свій бізнес. Це була цікава та інформативна ідея пропагування галицького підприємства. Зокрема «Ліга ПД» пропонувала місцевим Товариствам «Промислової Допомоги» (Бохня, Болехів, Броди, Бережани, Бучач, Чортків, Дембідца, Добромилів, Долина, Дрогобич, Горлиці, Грибів, Городенка, Ярослав, Ясло, Калуш, Коломия, Краковець, Кросно, Ланьцут, Новий Сонч) створювати локальні кінотеатри, подібні до «Світovidу» [18].

Висновки. Отож, передумовою виникнення «Ліги Промислової Допомоги» став незадовільний стан місцевого промислу та промисловості в Галичині на зламі ХІХ—ХХ століття. У цей час в окремих представників влади, промисловців, меценатів виникає думка створити організацію, діяльність якої полягала б в об'єднанні фабрикантів, ремісників, купців регіону в єдине ціле однодумців, що підняло б рівень та значущість локального виробника. Як результат — під час Ярмарку крайових виробів у Львові (1904 р.) офіційно затверджено «Лігу Промислової Допомоги», діяльність якої до I Світової війни стала однією з найрезультативніших і дієвіших у Галичині. Перші роки функціонування «Ліги Промислової Допомоги» та її Товариств були продуктивними. Активна участь велася у агітаційному, виставковому, лекційному напрямках. Започатковано «Пересувну Виставку» та виставки оглядові, які представляли виробу місцевого промислу; ініційовано видання «Торгівельно-промислового довідника», зареєстровано Торговий знак (Торгову марку) «Ліги Промислової Допомоги», організовано низку промислових

віче та прочитано лекції для різних верств населення тощо. Це стало добрим початком та підрунтям до чергових кроків у розвитку і пропагуванні регіонального промислу Галичини у наступні роки.

1. Rudenko O. Wystawa liturgiczna we Lwowie 1909 r. wobec ówczesnej sztuki kościelnej. *Teka Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych*. Lublin, 2007. T. 2. S. 53—64.
2. Kostka-Bieñkowska Z. *W setną rocznicę Wystawy Przemysłowej i Rolniczej w Jarosławiu*. URL: http://www.jaroslaw.pl/biuletyn/id84_13_4,W-setna-rocznice-Wystawy-Przemysłowej-i-Rolniczej-w-Jarosławiu.html. Дата звернення: 12.08.2012.
3. Meus K. Z dziejów Wadownic Austriackich: wystawa Rolniczo-Przemysłowa w 1907 roku. *Wadowniana: przegląd historyczno-kulturalne*. 2011. № 14. S. 7—32.
4. Filozof T. Liga Pomocy Przemysłowej i jej Podkarpackie agendy. *Biznes i Etos*. 2013. № 2 (10). S. 34—35.
5. Filozof T. Skorowidze i księgi adresowe jako źródło do poznania struktury gospodarczej Galicji Wschodniej (wykaz firm i podmiotów gospodarczych branży naftowej w 1912 r.). *Gospodarka i Nauka*. 2014. № 14. S. 159—169.
6. Kruk D. Instytucjonalne formy wspierania rozwoju przemysłu Galicji w dobie autonomii. *Zeszyty Naukowe UEK*. Kraków, 2015. № 6 (942). S. 93—105.
7. Kargol T. Ziemiaństwo a uprzemysłowienie Galicji na przełomie ХІХ і ХХ w. (do 1918 r.). *Studia z historii społeczno-gospodarczej*. Kraków, 2010. T. VII. S. 133—149.
8. Kozak Sz. Aktywność gospodarcza kobiet w Galicji w świetle «Skorowidza przemysłowo-handlowego» z 1912 roku. *Studia z historii społeczno-gospodarczej*. Kraków, 2014. T. XIII. S. 81—95.
9. Козакевич О. Ліга промислової допомоги: основні напрями діяльності (за матеріалами першої третини ХХ ст.). *Мистецтвознавство* 2012. № 12. 2012. С. 107—118.
10. Kozakevych O. Activity of the Industry Assistance League in Eastern Galicia in the beginning of the ХХth century. *Streszczenia wystąpień «Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej»*. Białystok, 2012. S. 133—136.
11. Kozakevych O. Działalność Ligi Pomocy Przemysłowej na terenach Galicji Wschodniej w pierwszym trzydziestolecium ХХ stulecia. *Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej*. Red. W. Walczak, K. Łopatecki. T. VI. Białystok, 2013. S. 391—414.
12. Козакевич О. Ліга Промислової Допомоги: передумови створення та початки діяльності (структура, статут). *Народознавчі зошити*. № 5 (131). 2016. С. 1119—1132.
13. Kozakevych O. «Liga Pomocy Przemysłowej» — ośrodki, statuty, działalność (1903—1907). *Polacy na obczyźnie*. Poznań; Kalisz, 2016. S. 55—76.

14. Kozakevych O. Liga Pomocy Przemysłowej: przesłanki stworzenia i początki działalności (struktura, statuty). *Ochrona dziedzictwa kulturowego — intertemporalność, archiwum pamięci*. Poznań; Kalisz, 2018. S. 120—139.
15. Козакевич О. Жіноче рукомесло в Галичині кінця ХІХ — першої третини ХХ ст.: гудзикарство. *Мистецька культура: історія, теорія, методологія: тези доповідей Міжнар. наук. конф. (Львів, 30 листоп. 2018 р.)*; НАН України; ЛННБ України ім. В. Стефаника; Ін-т досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів; Музично-меморіальний музей С. Крушельницької у Львові; ред.-упоряд. В. Пасічник, відповід. за випуск О. Осадця, Львів, 2018. С. 24—27.
16. Козакевич О. Виставкова діяльність Ліги Промислової Допомоги: передумови. *Мистецька культура: історія, теорія, методологія: тези доповідей VII Міжнар. наук. конф. (Львів, 30 вересня 2019 р. Львів, 2020. С. 30—32.*
17. Kozakewycz O. Rola kobiet w powstaniu i działalności Ligi Pomocy Przemysłowej. *Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej*. Т. XII. Białystok, 2020. S. 581—604.
18. Козакевич О. «Ліга Промислової Допомоги» та її значення у розвитку промислів та ремесел Галичини в першій третині ХХ. *Українці і їх сусіди на przestrzeni wieków: polityka, gospodarka, religija, kultura i życie codzienne*. Red. Roman Drozd, Bohdan Halczak. Т. II. Słupsk; Warszawa, 2021. S. 31—45.
19. *Sprawozdanie Centralnego Związku Galicyjskiego Przemysłu Fabrycznego we Lwowie z czynności i rachunków za pierwszy rok istnienia 1903/1904*. Lwów, 1905.
20. *Центральний Державний історичний архів України у Львові (далі — ЦДІАУЛ)*. Матеріали про діяльність Ліги промислової допомоги та участь у ній Любомирського Андрія (організаційні повідомлення, Любомирському Андрієві, бланки запрошення та ін. 1907. Ф. 835. Оп. 1. Спр. 422. 54 арк.
21. ЦДІАУЛ. Отчет о деятельности Общества Женщин Помощь Пшемыслова в гор. Львове за 1911—1912. Ф. 165. Оп. 9. Спр. 8.
22. ЦДІАУЛ. Справа про діяльність товариства «Промислова Допомога» у Львові (1910—1911). Ф. 165. Оп. 4. Спр. 240. Арк. 48.
23. W sprawie Jarmarku wyrobów krajowych we Lwowie. *Korespondencja Przemysłowa*. Lwów, 1904. R. I. № 4. S. 29.
24. Lwowski Jarmark Wyrobów Krajowych. *Korespondencja Przemysłowa*. Lwów, 1904. R. I. S. 4.
25. ЦДІАУЛ. Справа про діяльність товариства Промислова Допомога у Львові (1904—1905). Ф. 165. Оп. 4. Спр. 238.
26. ЦДІАУЛ. Матеріали про діяльність Ліги промислової допомоги та участь у ній Любомирського Андрія (організаційні повідомлення, Любомирському Андрієві, бланки запрошення та ін. 1907. Ф. 835. Оп. 1. Спр. 422. 54 арк.
27. ЦДІАУЛ. Справа про надання дотацій Лізі Промислової Допомоги у Львові на піднесення домашнього промислу в Галичині. 1912. Ф. 165. Оп. 9. Спр. 132. 76 арк.
28. ЦДІАУЛ. Матеріали про діяльність Ліги промислової допомоги та участь у ній Любомирського Андрія (організаційні повідомлення, Любомирському Андрієві, бланки запрошення та ін. 1912. Ф. 835. Оп. 1. Спр. 424.

REFERENCES

- Rudenko, O. (2007). Liturgical exhibition in Lviv 1909 the mouthpiece of the original church art. *Folder to the Commission of Polish-Ukrainian Cultural Associations* (Vol. 2, pp. 53—64). Lublin [in Polish].
- Kostka-Bienkowska, Z. (2012). *On the last anniversary of the Exhibition of Industrial and Agricultural in Jaroslaw*. Retrieved from: http://www.jaroslaw.pl/biuletyn/id84_13_4 [in Polish].
- Meus, K. (2011). From the works of Wadowic Austria: the exhibition of Agricultural and Industrial in 1907. *Wadowiana: a historical-cultural overview*, 14, 7—32 [in Polish].
- Philozoph, T. (2013). The League of Industrial Assistance and its Subcarpathian agendas. *Business and Ethos*, 2 (10), 34—35 [in Polish].
- Philozoph, T. (2014). Indexes and address books as a source to learn about the economic structure of Eastern Galicia (list of companies and economic entities in the oil industry in 1912). *Economy and Science*, 14, 159—169 [in Polish].
- Kruk, D. (2015). Institutional forms of supporting the development of Galicia's industry in the era of autonomy. *Scientific Journals of UEK*, 6 (942), 93—105 [in Polish].
- Kargol, T. (2010). The landed gentry and the industrialization of Galicia at the turn of the 19th and 20th centuries (until 1918). *Studies in socio-economic history* (Vol. VII, pp. 133—149). Crakov [in Polish].
- Kozak, S. (2014). Economic activity of women in Galicia in the light of the 1912 Industrial and Commercial Index. *Studies in socio-economic history* (Vol. XIII, pp. 81—95). Cracow [in Polish].
- Kozakevych, O. (2012). The League of Industrial Aid: main areas of activity (based on the materials of the first third of the twentieth century). *Art History'2012*, 12, 107—118 [in Ukrainian].
- Kozakevych, O. (2012). Activity of the Industry Assistance League in Eastern Galicia in the beginning of the XXth century. *Streszczenia wystąpień «Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej»* (Pp. 133—136). Białystok.
- Kozakevych, O. (2013). The activities of the League of Industrial Assistance in Eastern Galicia in the first thirty years of the 20th century. *The state of research on the multicultural heritage of the former Republic of Poland* (Vol. VI, pp. 391—414). Białystok [in Polish].
- Kozakevych, O. (2016). The League of Industrial Aid: pre-conditions of creation and beginnings of activity (structure, statutes). *Ethnographic notebooks*, 5 (131), 1119—1132 [in Ukrainian].

- Kozakevych, O. (2016). «The League of Industrial Assistance» — centers, statutes, activities (1903— 1907). *Poles in exile* (Рр. 55— 76). Poznan; Kalish [in Polish].
- Kozakevych, O. (2018). The League of Industrial Assistance: prerequisites for creation and beginnings of activity (structure, statutes). *Protection of cultural heritage — intertemporality, memory archive* (Рр. 120— 139). Poznan; Kalish [in Polish].
- Kozakevych, O. (2018). Women's handicrafts in Galicia at the end of the XIX — first third of the XX century: button making. In *Art culture: history, theory, methodology* (Рр. 24—27). Lviv [in Ukrainian].
- Kozakevych, O. (2020). Exhibition activity of the League of Industrial Aid: preconditions. In *Art culture: history, theory, methodology* (Рр. 30— 32). Lviv [in Ukrainian].
- Kozakevych, O. (2020). The role of women in the establishment and operation of the League of Industrial Assistance. *The state of research on the multicultural heritage of the former Republic of Poland* (Vol. XII, pp. 581— 604). Bialystok [in Polish].
- Kozakevych, O. (2020). «The Industrial Aid League» and Its Importance in a Development of Folk Arts and Crafts in Galicia in the First Third of XX Century. *Ukrainians and their neighbors through the ages: politics, economy, religion, culture and everyday life* (Vol. II, pp. 31— 45). Slupsk; Warsaw [in Ukrainian].
- Report of the Central Union of Galician Factory Industry in Lviv on the activities and accounts for the first year of existence, 1903/1904*. Lviv [in Polish].
- (1907). *Central State Historical Archive of Ukraine, Lviv*. Materials on the activities of the League of Industrial Aid and participation in it Lubomyrsky Andrew (organizational messages, Lubomyrsky Andrew, invitation forms, etc. F. 835. Op. 1. P. 422 [in Polish].
- Central State Historical Archive of Ukraine, Lviv*. Report on the activities of the Women's Society Help Przemyslow in the mountains. Lviv for 1911—1912. F. 165. Op. 9. Ref. 8 [in Polish].
- Central State Historical Archive of Ukraine, Lviv*. The case of the activity of the Industrial Aid Society in Lviv (1910— 1911). F. 165. Op. 4. Ref. 240. P. 48 [in Polish].
- On the domestic products fair in Lviv. *Industrial Correspondence*, 4, 29 [in Polish].
- Lviv Fair of Domestic Products. *Industrial Correspondence*. Lviv [in Polish].
- Central State Historical Archive of Ukraine, Lviv*. The case of the activity of the Industrial Aid Society in Lviv (1904— 1905). F. 165. Op. 4. Ref. 238 [in Polish].
- (1907). *Central State Historical Archive of Ukraine, Lviv*. Materials on the activities of the League of Industrial Aid and participation in it Lubomyrsky Andrew (organizational messages, Lubomyrsky Andrew, invitation forms, etc. F. 835. Op. 1. Spr. 422 [in Polish].
- (1912). *Central State Historical Archive of Ukraine, Lviv*. The case of granting subsidies to the League of Industrial Aid in Lviv for the promotion of domestic fishing in Galicia. F. 165. Op. 9. Ref. 132 [in Polish].
- (1912). *Central State Historical Archive of Ukraine, Lviv*. Materials on the activities of the League of Industrial Aid and the participation in it of Lubomyrsky Andriy (organizational messages to Lubomyrsky Andriy, invitation forms, etc. F. 835. Op. 1 [in Polish].